

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(94) 110 def.

Brussel, 29.03.1994

94/0101 (CNS)

Voorstel voor een
BESLUIT VAN DE RAAD
betreffende de toekenning van macro-financiële bijstand
aan Moldavië

(Door de Commissie ingediend)

TOELICHTING

Het verzoek van Moldavië om macro_financiële steun van de Gemeenschap in 1994

Op 23 september 1993 heeft de Eerste Minister van Moldavië, de heer Sangheli, bij de Commissie verzocht om macro_financiële bijstand van de Gemeenschap aan Moldavië voor 1994. De bijstand werd verzocht in het kader van het economische en hervormingsprogramma waarover door de autoriteiten werd onderhandeld met het Internationale Monetaire Fonds.

Vervolgens vond op 26 oktober 1993 onder voorzitterschap van de Wereldbank een vergadering van de Raadgevende Groep voor Moldavië plaats. In deze vergadering gaf het IMF te kennen dat het in beginsel overeenstemming had bereikt met de autoriteiten over de voornaamste bestanddelen van het programma voor de rest van 1993 en 1994. Tevens deelde het mede dat om het programma te doen slagen voor de programmaperiode financiële steun ten bedrage van ongeveer 155 miljoen USD (waarvan 140 miljoen USD in 1994) nodig zou zijn, naast de door het IMF en de Wereldbank te verstrekken financiering en eerdere bilaterale toezeggingen. Ten einde te voldoen aan de behoefte van Moldavië aan aanvullende financiering stemde de Raad van Ministers (Economische en Financiële Zaken) op 13 december 1993 in beginsel in met de toekenning aan Moldavië van steun van de Gemeenschap ten bedrage van 45 miljoen ecu in de vorm van een betalingsbalanslening.

Het beginselbesluit over een communautaire lening aan Moldavië, te zamen met de door een aantal leden van de Raadgevende Groep (Japan, USA, Nederland, Turkije) gedane toezeggingen, alsmede door enkele andere landen (met name Rusland en Roemenië) gedane mededelingen, stelden het IMF in staat in de op 15 december 1993 gehouden zitting van de Raadgevende Groep te concluderen dat het programma van de autoriteiten op passende wijze gefinancierd zou kunnen worden. Op 17 december 1993 hechtte het bestuur van het IMF zijn goedkeuring aan de financieringsregeling met Moldavië. Het IMF is voornemens aan Moldavië voor de programmaperiode (oktober 1993 - december 1994) middelen ter beschikking te stellen ten bedrage van meer dan 100 miljoen USD. Daarbij inbegrepen zijn de tweede tranche van de Systemic Transformation Facility (22,5 miljoen SDR of ongeveer 32 miljoen USD) en kredieten krachtens een stand_by_arrangement van 51,75 miljoen SDR (57,5% van het quotum van Moldavië) of ongeveer 72 miljoen USD.

Dit voorstel van de Commissie wordt gedaan in aansluiting op het beginselbesluit dat de ECOFIN_Raad in december 1993 heeft genomen.

Economische hervormingen in Moldavië in 1993

De autoriteiten van Moldavië hebben in 1990 een aanvang gemaakt met de overgang op een markteconomie en in het voorjaar van 1993 een ambitieuzer programma voor de stabilisatie en hervorming aangenomen. Sedertdien heeft de regering in nauwe samenwerking met het EMF en de Wereldbank de hervormingsstrategie verder uitgewerkt.

De beleidsdialoog met de IFI heeft geleid tot een overeenkomst over een stabilisatie- en hervormingsprogramma dat gesteund wordt door de Systemic Transformation Facility van het IMF (de eerste trekking in het kader van het STF van 22,5 miljoen SDR of ongeveer 32 miljoen USD werd in september 1993 goedgekeurd) en de herstructureringslening van de Wereldbank (60 miljoen USD, goedgekeurd in oktober 1993).

De voornaamste doelstellingen van het programma waren een aanzienlijke verlaging van de inflatie door middel van een strak monetair en budgettair beleid, het

tegengaan van de produktiedaling door versnelde structurele hervormingen en de vorming van het beginniveau van internationale reserves. De structurele maatregelen omvatten het bevorderen van de marktmechanismen en het verminderen van staatsingrijpen in de allocatie van middelen, uitgebreide liberalisatie van prijzen en buitenlandse handel, geleidelijke vermindering van de consumptiesubsidies, verscherping van de begrotingsregels voor overheidsondernemingen en privatisering. In het programma kwam de strategie van de autoriteiten tot uiting zo spoedig mogelijk de macro_economische voorwaarden tot stand te brengen voor de invoering van de nationale munteenheid (de leu) en de structurele hervormingen doorslaggevend te versnellen. Aangezien de autoriteiten voornemens waren snel te komen tot een nieuw krediettranche_arrangement met het IMF was het programma bijzonder ambitieus afgestemd en omvatte het beleidsmaatregelen die grotendeels in de richting gingen van wat nodig zou zijn voor een stand_by_arrangement.

Het economisch programma van de regering voor 1994

De hoofdelementen van het programma dat sedert eind 1993 met steun van het IMF wordt uitgevoerd zijn: (a) de invoering van de leu met één enkele wisselkoers en de uitvoering van maatregelen die zijn gericht op een marktgerichte bepaling van de wisselkoers; (b) verdere verscherping van het financiële beleid; (c) voortzetting van de liberalisatie en de structurele hervormingen; en (d) het ontwerpen van een goed afgestemd sociaal veiligheidsnet. Het zwaartepunt van het programma ligt bij het begin en de meeste aanpassingen zullen plaatsvinden in de eerste maanden van de uitvoeringsperiode.

Het centrale doel van het monetaire beleid dat wordt gevoerd ter ondersteuning van de formele invoering van de nationale munteenheid (voltooid op 2 december 1993) is de inflatie snel en duurzaam terug te dringen en marktgerichte mechanismen bij de bepaling van de rentetarieven en de toewijzing krediet door de centrale bank te bevorderen. Daartoe voorziet het programma in een strenge controle van de kredietverlening (met inbegrip van een verplichting geen preferentiële kredieten te verlenen) en een groter beroep op veilingmechanismen voor het verlenen van krediet aan het bankwezen.

De midden 93 aangevangen ingrijpende begrotingsaanpassing (het begrotingstekort werd drastisch verlaagd van 26% van het BBP in 1992 tot 6% in 1993) zal worden versterkt. Het totale begrotingstekort zal naar verwachting beperkt worden tot 3,5% van het BBP in 1994, voornamelijk door ontvangstenmaatregelen (verbreding van de belastingbasis door de invoering van nieuwe belastingen en door uitbreiding van de grondslag van de bestaande belastingen, met name BTW en accijnzen). De herstructurering van de overheidsuitgaven zal voorts worden voortgezet met een geleidelijke vermindering van de consumptieprijssubsidies en vervanging daarvan door gerichte uitkeringen. Daar in het programma wordt beoogd dat er vrijwel geen financiering van de begroting door de centrale bank zal plaatsvinden is de regering voornemens niet_bancaire financieringsinstrumenten te ontwikkelen.

De autoriteiten zullen ook een restrictief loonbeleid blijven voeren. Op de lonen in de overheidssector zal nauw toezicht uitgeoefend worden en loonsverhogingen die uitgaan boven niveaus die consistent zijn met de doelstellingen van het programma zullen tegengegaan worden door middel van op de belastingen gebaseerde mechanismen.

Het programma is erop gericht de liberalisatie van de prijzen en de buitenlandse handel, waarmee de aanzienlijke vooruitgang werd gemaakt in 1993, voort te zetten en te consolideren. Op alle niveaus (productie, groothandel, kleinhandel) zullen de prijscontroles worden opgeheven ten einde de liberalisatie van de

prijzen in de programmaperiode te voltooien. Op het gebied van de buitenlandse handel zullen vrijwel alle resterende kwantitatieve beperkingen op de uitvoer worden opgeheven en zal een nieuw stelsel van invoerrechten worden ingevoerd.

De van het programma van de autoriteiten deel uitmakende ambitieuze structurele hervorming omvat: (a) uitbreiding van het privatiseringsproces (het programma omvat de privatisering van ongeveer 35% van staatsactiva tegen eind 1994); (b) herstructurering van de overheidsondernemingen en het bankwezen (ten einde de financiële discipline van de ondernemingen te verzekeren omvat het programma in het bijzonder maatregelen tot uitvoering van de faillissementswet); en (c) de belastingshervorming.

Aangezien de vooruitgang van de prijsliberalisatie en de herstructurering van het bedrijfsleven waarschijnlijk een nadelige invloed zullen hebben op de meest kwetsbare bevolkingsgroepen bevat het programma ook specifieke maatregelen tot sociale bescherming. Deze omvatten op korte termijn gerichte uitkeringen en de hervorming van het huidige kostbare en inefficiënte stelsel van sociale zekerheid (in het bijzonder versterking van het Pensioenfonds en van het Fonds voor Sociale Bijstand).

Externe vooruitzichten en financieringsbehoeften

Grotendeels wegens de structuur van de Moldavische economie, die merendeels gebaseerd is op de landbouw (Moldavië kan waarschijnlijk beter gebruik maken van zijn comparatieve voordeel dan een aantal andere voormalige Sovjetrepublieken, daar het niet een zware last van verliesmakende ondernemingen heeft te dragen) kan Moldavië naar verwachting betrekkelijk snel de groei en de uitvoercapaciteit weer herstellen naarmate de hervormingen duurzaam worden. Op korte termijn echter zijn de vooruitzichten voor de externe betrekkingen van het land uiterst moeilijk, ook al heeft Moldavië niet de last te dragen van de buitenlandse schuld van de voormalige Sovjetunie (het tekende in oktober 1993 de "nul_keuze"-overeenkomst met Rusland waarbij Rusland het aandeel van Moldavië in de schuld van de voormalige Sovjetunie overneemt in ruil voor buitenlandse activa van de voormalige Sovjetunie).

Geschat wordt dat Moldavië een van de grootste ruilvoetverslechtingen van de voormalige Sovjetrepublieken heeft ondervonden: het tekort op de lopende rekening bedroeg waarschijnlijk in 1993 11% van het BBP (220 miljoen USD) en zal naar verwachting toenemen tot 13% van het BBP in 1994 (260 miljoen USD). In totaal wordt het tekort op de lopende rekening voor de programmaperiode geschat op ongeveer 320 miljoen USD. Te zamen met: (a) netto verplichtingen tot aflossing van kredieten tussen de voormalige Sovjetunierrepublieken (aflossing van het technische krediet door Rusland dat is omgezet in een regeringslening, min de aflossingen die verschuldigd zijn door Oekraïne), (b) betaling van achterstallige bedragen voor de invoer van energie uit Rusland en (c) een eerste vorming van internationale reserves bij de Centrale Bank (tot ongeveer 70 miljoen USD, of twee tot drie maanden invoer uit de convertibele zone), bedraagt de totale financieringsbehoefte van Moldavië voor de programmaperiode meer dan 400 miljoen USD.

Rekening houdend met de beschikbare bilaterale externe financiering die eerder in 1993 werd toegezegd (voornamelijk de goederenleningen van Roemenië, de USA en China en staatskredieten van Rusland), de lening voor herstel van de invoer van de Wereldbank van 60 miljoen USD en de middelen die Moldavië zou kunnen opnemen in het kader van het arrangement met het IMF (meer dan 90 miljoen USD, met inbegrip van de tweede tranche krachtens de STF en opnemingen in het kader van het stand_by_arrangement), resteert een financieringsbehoefte van ongeveer 155 miljoen USD (140 miljoen USD in 1994). De van de Gemeenschap verzochte financiële middelen zouden bijdragen in de financiering van de resterende behoeften van Moldavië na de financiering van het IMF en de Wereldbank.

Voornaamste kenmerken van de lening

De Commissie stelt voor dat de Gemeenschap Moldavië een betalingsbalanslening verstrekt van 45 miljoen ecu met een maximale looptijd van 15 jaar.

Bijstand zal worden verleend in aanvulling op de middelen die beschikbaar zijn gesteld door de IFI en in het bijzonder het IMF krachtens het overeengekomen stand_by_arrangement. De lening zou in twee gedeelten worden uitgekeerd. De uitkering van de eerste tranche zou plaatsvinden bij de ondertekening van de leningovereenkomst; de uitkering van de tweede tranche zou plaatsvinden als is voldaan aan een beperkt aantal voorwaarden die zijn gebaseerd op het door het IMF gesteunde economische programma van de regering.

De voorgestelde looptijd van de lening (15 jaar) die overeenkomt met de looptijd van de lening tot herstel van de invoer van de Wereldbank (12_13 jaar) beantwoordt aan de betalingsbalansvooruitzichten op middellange termijn voor Moldavië, dat naar verwachting in de komende jaren omvangrijke financiële behoeften zal hebben. De grote en voortdurende externe financieringsbehoeften zullen waarschijnlijk bijdragen tot een sterke stijging van de buitenlandse schuld die zorgen wekt aangaande de sterke toeneming van de aflossingen en rentebetalingen reeds in de tweede helft van het decennium (met een top in 1998).

Evenals in het geval van vergelijkbare leningen voor landen van Midden- en Oost-Europa zou de Gemeenschap zich de middelen verschaffen via het opnemen van leningen op de markt met een garantie uit de algemene begroting. Moldavië zou vervolgens van de Gemeenschap lenen. De op te nemen en te verstrekken leningen zullen volkomen op elkaar aansluiten en geen commercieel risico voor de Gemeenschap met zich brengen.

Voorstel voor een
BESLUIT VAN DE RAAD
betreffende de toekenning van macro_financiële bijstand
aan Moldavië

De RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 235,

Gezien het voorstel van de Commissie(1), ingediend na raadpleging van het Monetair Comité,

Gezien het advies van het Europees Parlement(2),

Overwegende dat Moldavië fundamentele politieke en economische hervormingen ten uitvoer legt en heeft besloten zijn economie naar een marktmodel in te richten;

Overwegende dat Moldavië en de Europese Unie zich bereid hebben verklaard onderhandelingen aan te gaan over het sluiten van een partnerschap- en samenwerkingsovereenkomst;

Overwegende dat de financiële steun van de Europese Unie voor de hervormingen het wederzijdse vertrouwen zal versterken en Moldavië dichter bij de Gemeenschap zal brengen;

Overwegende dat Moldavië met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) een "stand_by"-overeenkomst heeft overeengekomen ter ondersteuning van het economische programma van dat land en dat deze overeenkomst op 17 december 1993 door het Bestuur van het IMF werd goedgekeurd;

Overwegende dat Moldavië financiële bijstand heeft gevraagd van de internationale financiële instellingen, de Europese Unie en andere bilaterale donors en dat na de geschatte financiering die verstrekt zou kunnen worden door het IMF en de Wereldbank nog in 1994 een resterend bedrag moet worden gefinancierd van ongeveer 155 miljoen USD ten einde de reservepositie van Moldavië te versterken en een verdere inkrimping van de invoer te voorkomen die de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen die ten grondslag liggen aan de hervormingsplannen van de regering ernstig in gevaar zou kunnen brengen;

Overwegende dat het toekennen door de Europese Gemeenschap van een lening op lange termijn aan Moldavië een passende maatregel is om de betalingsbalans te ondersteunen en de reservepositie van het land te versterken;

Overwegende dat de lening door de Commissie dient te worden beheerd;

Overwegende dat het Verdrag, afgezien van artikel 235, niet voorziet in bevoegdheden voor de aanneming van dit besluit,

BESLUIT:

(1)

(2)

Artikel 1

1. De Gemeenschap kent aan Moldavië een leningfaciliteit op middellange termijn toe voor een hoofdsom van ten hoogste 45 miljoen ecu en, met een looptijd van maximaal 15 jaar, ten einde een houdbare betalingsbalanssituatie te verzekeren en de reservepositie te versterken.
2. Daartoe wordt de Commissie gemachtigd namens de Europese Gemeenschap de nodige middelen op te nemen die in de vorm van een lening aan Moldavië ter beschikking worden gesteld.
3. Deze lening wordt in nauw overleg met het Monetair Comité door de Commissie beheerd op een wijze die met de tussen het IMF en Moldavië te sluiten overeenkomsten in overeenstemming is.

Artikel 2

1. De Commissie wordt gemachtigd, na overleg met het Monetair Comité, met de Moldavische autoriteiten te onderhandelen over de aan de lening te verbinden voorwaarden op het gebied van het economische beleid. Deze voorwaarden moeten in overeenstemming zijn met de in artikel 1, lid 3, bedoelde overeenkomsten.
2. De Commissie onderzoekt op gezette tijden, in samenwerking met het Monetair Comité en in nauwe coördinatie met het IMF, of het economische beleid in Moldavië in overeenstemming is met de doelstellingen van deze lening en of aan de daaraan verbonden voorwaarden wordt voldaan.

Artikel 3

1. De lening wordt in twee tranches aan Moldavië ter beschikking gesteld. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 2, lid 1, wordt de eerste tranche beschikbaar gesteld op basis van een succesvol eerste programma-onderzoek krachtens de "stand_by"-overeenkomst met het IMF.
2. De tweede tranche wordt niet eerder dan in het vierde kwartaal van 1994 ter beschikking gesteld met inachtneming van het bepaalde in artikel 2, lid 2, en wanneer bevredigende voortgang wordt geconstateerd bij de toepassing door Moldavië van de "stand_by"-overeenkomst.
3. De middelen worden aan de Nationale Bank van Moldavië overgemaakt.

Artikel 4

1. De in artikel 1 bedoelde transacties tot het opnemen en verstrekken van leningen worden met dezelfde valutadatum afgesloten en mogen voor de Gemeenschap geen looptijdtransformatie, wisselkoers- of renterisico, noch enig ander commercieel risico met zich brengen.
2. De Commissie neemt, indien Moldavië dat verlangt, de nodige maatregelen om in de leningsvoorwaarden een beding inzake vervroegde aflossing op te nemen en dit toe te passen.
3. De Commissie kan, op verzoek van Moldavië, en indien de omstandigheden een verbetering van de rente op de verstrekte lening mogelijk maken, haar oorspronkelijke opgenomen leningen geheel of gedeeltelijk herfinancieren of de desbetreffende financiële voorwaarden herstructureren. De herfinancieringen en herstructureringen geschieden onder de in lid 1 gestelde voorwaarden en mogen niet leiden tot een verlenging van de gemiddelde looptijd van de betrokken opgenomen leningen, noch tot een verhoging van het

op de dag van die herfinancieringen en herstructurerings, tegen de lopende wisselkoers omgerekende, nog af te lossen bedrag.

4. Alle kosten die de Gemeenschap bij het sluiten en uitvoeren van de in dit besluit bedoelde transacties maakt komen ten laste van Moldavië.
5. Het Monetair Comité wordt van de ontwikkelingen met betrekking tot de in de leden 2 en 3 bedoelde verrichtingen ten minste eenmaal per jaar in kennis gesteld.

Artikel 5

De Commissie brengt ten minste eenmaal per jaar aan het Europees Parlement en aan de Raad verslag uit over de tenuitvoerlegging van dit besluit, welk verslag een evaluatie omvat.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De Voorzitter

FINANCIEEL MEMORANDUM

1. Betrokken begrotingslijn

Artikel (...) leninggarantie voor steun aan Moldavië (op te nemen door middel van een gewijzigde en/of aanvullende begroting).

2. Referenties (rechtsgrond)

Artikel 235 van het Verdrag.

3. Indeling van de uitgaven

Verplicht.

4. Beschrijving en motivering van de maatregela) Beschrijving van de maatregel

Toekenning van een garantie van de Gemeenschap voor een lening aan Moldavië ten einde een houdbare betalingsbalanspositie te verzekeren en de internationale reserves te versterken.

b) Motivering van de maatregel

- De Raad van de EU heeft in antwoord op een verzoek van Moldavië ingestemd met het beginsel bijstand te verlenen.
- De begrotingslijn is bedoeld begrotingssteun te verschaffen voor de door de Europese Gemeenschap te bieden garantie voor een aan Moldavië te verstrekken lening.

5. Aard van de uitgave en wijze van berekeninga) Aard van de uitgave

Een garantie voor een lening aan Moldavië.

b) Methode van berekening

- Een PM-vermelding wordt voorgesteld aangezien het bedrag en het tijdstip van een beroep op deze begrotingslijn niet tevoren bepaald kunnen worden en omdat naar verwachting van deze begrotingsgarantie geen gebruik zal worden gemaakt.

6. Effect van de maatregel op de beleidskredieten

Uitsluitend in het geval van een daadwerkelijk beroep op de garantie.

7. Financiering van beleidsuitgave

- Opvoering van een bedrag op de begrotingslijn door overschrijving, hergebruik van terugbetaalde bedragen (artikel 27, lid 3 van het Financieel Reglement van 1977), of een gewijzigde en/of aanvullende begroting.
- Ten einde aan haar verplichtingen te kunnen voldoen kan de Commissie voorlopig de aflossingen en rentebetalingen uit haar kasmiddelen financieren. In dat geval is artikel 12 van Verordening (EEG, Euratom) nr. 1522/89 van de Raad van 29 mei 1989 van toepassing.

COM(94) 110 def.

DOCUMENTEN

NL**11**

Catalogusnummer : CB-CO-94-124-NL-C

ISBN 92-77-67111-4

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
17-2985 Luxemburg